

GLEDALIŠČE CELJE 夾

**Nava Semel
IN PODGANA
SE JE
SMEJALA**

Mali oder

**Slovensko ljudsko
gledališče Celje**

upravnica
MAG. TINA KOSI

svetovalec upravnice
DR. BORUT SMREKAR
dramaturginji
TATJANA DOMA
ALJA PREDAN

lektorica
ŽIVA ČEBULJ
tehnična vodja
ALEKSANDRA ŠTERN

vodja programa
JERNEJA VOLFAND

telefon
+386 (0)3 4264 214

telefaks
+386 (0)3 4264 206

e-naslov
jerneja.volfand@slg-ce.si

vodja marketinga
in odnosov z javnostmi
MAG. BARBARA PETROVIČ

telefon
+386 (0)3 4264 205
+386 (0)51 651 821

e-naslov
barbara.petrovic@slg-ce.si

koordinatorka in organizatorka
kulturnega programa
URŠKA VOUK

telefon
+386 (0)31 670 957

e-naslov
urska.vouk@slg-ce.si

blagajna

informatorka-organizatorka
URŠKA ZIMŠEK

strokovni
administrativni delavki
KLAVDIJA KOMERIČKI
JERICA VITEZ

telefon
+386 (0)3 4264 208

e-naslov
blagajna@slg-ce.si

Blagajna je odprta
vsak delavnik od 9.00 do 12.00
in od 15.00 do 18.00 ter
uro pred začetkom predstav.

tajništvo

vodja uprave
LEA TOMAN

telefon
+386 (0)3 4264 202

telefaks
+386 (0)3 4264 220

centrala
+386 (0)3 4264 200

e-naslov
tajnistvo@slg-ce.si

Ustanovitelj gledališča
je Mestna občina Celje.

Program finančno omogoča
Ministrstvo za kulturo
Republike Slovenije.

svet Gledališča Celje
BRIGITA ČOKL
(namestnica predsednice)
ANITA OVČAR
DUŠANKA SAFRAN (predsednica)
JOŽE VOLK

strokovni svet Gledališča Celje
MATIJA GOLNER
DENIS KRESNIK
URBAN KUNTARIČ
MOJCA MAJČEN
SIMON MLAKAR (predsednik)
DR. ANTON ŠEPETAVC
(namestnik predsednika)

www.slg-ce.si

Gledališče Celje

sezona 2021/22

Zasedba	4
Tina Kosi Ko spomin postane zgodba in zgodovina postane mit	8
Breda Jelen Sobočan Mrtva za svet...	18
Prvič v Gledališču Celje	32
Nova članica Gledališča Celje	34
Nagrada	36
In memoriam	38
Pripravljamo	42
Zasedba in vsebina predstave v angleščini	44

Mali oder

Nava Semel IN PODGANA SE JE SMEJALA

צחוק של עברוש

drama

krstna uprizoritev

premiera
3. septembra 2021

prevajalka in avtorica dramatisacije
TINA KOSI

prevajalec songov
MILAN DEKLEVA

režiser
YONATAN ESTERKIN

dramaturginja
TINA KOSI

scenografka
URŠA VIDIC

kostumografka
TINA BONČA

avtor glasbe in korepetitor
LEON FIRŠT

lektor
JOŽE VOLK

oblikovalec videa
ATEJ TUTTA

oblikovalci svetlobe
UROŠ GORJANC
IAN A. BROOKS
YONATAN ESTERKIN

vodja predstave in šepetalka
BREDA DEKLEVA

lučni mojster
UROŠ GORJANC

tonski mojster in vodja videoprojekcije
IAN A. BROOKS

dežurni tehnike
DANI LES

rekviziterja
MANJA VADLA, ROMAN GRDINA

oblikovalki maske
MARJANA SUMRAK
ANDREJA VESELAK PAVLIČ

igrajo

Duhovnik, Profesor
ANDREJ MURENC

Pevka
JAGODA

Babica, TV-voditeljica
LUČKA POČKAJ

Vnukinja, Minnie
EVA STRAŽAR

Učiteljica, Y-mee
MANCA OGOREVC

na posnetkih

Mala deklica
EVA STRAŽAR (zvok)
BINA ROSA PEPERKO k. g. (video)

Mama male deklice
MAŠA GROŠELJ

Oče male deklice
LUKA BOKŠAN

Kmetova žena
BARBARA VIDOVIČ k. g.

Kmet
DAVID ČEH (zvok), ALJOŠA KOLTAK (video)

Štefan
JURE ŽAVBI k. g.

Duhovnik
ANDREJ MURENC

krojačica
MARIJA ŽIBRET

šivilja
IVICA VODOVNIK

garderoberki
MELITA TROJAR
MOJCA PANIČ

odrski mojster
GREGOR PRAH

pomočnik tehnične vodje
RAJNHOLD JELEN

tehnična vodja
ALEKSANDRA ŠTERN

Eva Stražar, Lučka Počkaj, Manca Ogorevc

6

GLEDALIŠČE CELJE

7

IN PODGANA SE JE SMEJALA

Tina Kosi KO SPOMIN POSTANE ZGODBA IN ZGODOVINA POSTANE MIT

V starih časih se je otrok štel za odraslega že, ko je dopolnil pet let in je lahko sam delal in pomagal pri raznih opravilih, še v Angliji 16. stoletja so otroci formalno postali odrasli pri starosti desetih let. Delo otrok, mlajših od devet let, je postalo z zakonom prepovedano leta 1833, takrat pa so mladostniki, stari od trinajst do osemnajst let, opravljali težka fizična dela 69 ur na teden. Šele po koncu 2. svetovne vojne se je odnos do otrok zelo spremenil. Za številne otroke je bila druga svetovna vojna grozljiva preizkušnja, mnogi so bili lačni, prestrašeni, odvzeti staršem ali so jim starši umrli, nekateri so uspeli preživeti geto in celo koncentracijsko taborišče, številni so umrli. V Sloveniji so otroške usode popisane v knjigah *Ilegalčki*, *Otroci s Petrička*, *Taboriščniki – ukradeni otroci*, *Skriti otroci...* V času po drugi svetovni vojni je bila socialna politika osredotočena na reševanje petih največjih problemov, ki so jih imeli z otroki: z neznanjem, lenobo, nečistočo, boleznimi in s siromaštvom.

Izraelska pisateljica in dramatičarka Nava Semel je bila rojena v Jaffi – Tel Avivu leta 1954. Njena mati je bila ena redkih preživelih iz Auschwitza, kar je zaznamovalo tudi njeno otroštvo. Spominjala se je, da otroštvo ni bilo lahko, vendar je občudovala vse, ki so preživeli holokavst in so si po naselitvi v Izraelu zgolj v nekaj letih po koncu druge svetovne vojne uspeli ustvariti

povsem novo življenje brez pomoči psihologov, terapevtov... Imeli so delo, družine in otroke in življenje je šlo naprej. Te izjemne situacije je Nava Semel želela obeležiti v svojih knjigah. V večini del se je ukvarjala s problematiko druge generacije otrok Judov, ki so preživeli holokavst in so že bili rojeni v Izraelu, vendar

Odlomke iz romana *In podgana se je smejala* je brala tudi znana aktivistka in igralka Jane Fonda.

so se soočali s problematiko lastne identitete in brazgotinami boleče preteklosti svojih staršev.

Njen najpomembnejši roman *In podgana se je smejala* je bil objavljen leta 2001 v Izraelu in preveden v številne jezike. Po njem so uprizorili tudi opero v Gledališču Kameri v Tel Avivu in posneli film, ki ga je režiral Janos Szasz, znan madžarski filmski režiser. Njegov film *A nagy fűzet* (Šolski zvezek) je prejel kristalni globus v Karlovih Varih na mednarodnem filmskem festivalu leta 2013, uvrščen pa je bil tudi v ožji izbor za oskarja za tujejezični film v ZDA.

Po drugi svetovni vojni se o holokavstu sprva sploh ni govorilo. Maršikdo ni verjel strahovitim govoricam o tovarnah smrti. Resnica je počasi prihajala na dan. Danes obstaja kup literature, ki govori o življenju v getih in taboriščih; pisana je realistično,

lahko bi rekli, da celo dokumentaristično. Avtorica se je zavzemala za učenje o holokavstu skozi umetnost, sodelovala je tudi pri projektu organizacije Združenih narodov, v sklopu katerega je Olympia Dukakis brala odlomke romana *In podgana se je smejala*, odlomke tega dela je brala tudi znana aktivistka in igralka Jane Fonda ob neki drugi priložnosti.

Nava Semel se je problematike holokavsta lotila na unikaten način. Roman *In podgana se je smejala* je sestavljen iz petih delov, ki se dogajajo v sedanosti, prihodnosti in preteklosti. Bolj kot realistično pripovedovanje srhljive zgodbe male deklice v času druge svetovne vojne je to roman, ki govori o spominu in nezmožnosti medsebojne komunikacije, kadar gre za izjemno boleče zadeve. Govori tudi o medčloveški ljubezni, sočutju, hrabrosti in domišljiji, ki so ključni za pomen preživetja posameznika. Roman s petimi poglavji je prikaz različnih zornih kotov in zgodovinskih obdobj posameznikov na zgodbo o deklici in podgani. Nava Semel je v pogovoru dejala: »Sploh ne pišem o holokavstu, temveč o brazgotinah Shoaha v družini. Je kot jedrska bomba. Eksplozija se je končala, vendar je radioaktivnost še vedno prisotna. In to zelo dolgo.« (<https://www.juedische-allgemeine.de/israel/regeln-des-erinnerns/>)

Prvi del romana je zgodba o babičinem zgodnjem otroštvu, ko so jo starši kot petletno

deklico med vojno poslali na vas, kjer se je skrivala v jami, v kateri so shranjevali krompir. Pod zemljo je bila sama, družbo ji je delala le podgana. Babica skuša to izkušnjo povedati svoji vnukinji desetletja pozneje v Tel Avivu. A o travmatični

Zgodba o preživetju, spominu, krutosti, razumevanju in napačnem razumevanju, ki z različnih zornih kotov prikazuje problematiko holokavsta na najbolj ranljivih – na otrocih.

izkušnji, ki jo je globoko zaznamovala, ne zmore govoriti. Še posebej ne dvanajstletnici, ki njeno zgodbo o preživetju potrebuje za šolski projekt. Ob vseh travmatičnih izkušnjah, ki jih je preživela, je bila izpostavljena tudi spolni zlorabi. Babica se sprašuje, kakšen je namen pripovedovanja zgodb – ali res osvobodijo tistega, ki jih pripoveduje. V preteklost se vrača v spominskih fragmentih, a je ni sposobna ubesediti.

V drugem delu romana skuša vnukinja v šoli predstaviti projekt o preživelih iz holokavsta, a od babice ni dobila dovolj informacij, zgolj drobce neke zgodbe, ki pa si jih napačno interpretira. Tolaži jo misel, da je bilo babičino trpljenje med vojno manjše, kot je bilo trpljenje taboriščnikov, saj je bila takrat še zelo majhna in se ji takšne grozote niso mogle

Andrej Murenc

Eva Stražar, Lučka Počkaj

zgoditi. Babica pa ne najde besed, s katerimi bi vnukinji lahko opisala, kar se ji je v resnici dogajalo v otroštvu, zato najde novo metaforično pot pripovedovanja o sebi skozi *Legendo o deklici in podgani*. Osrednji motiv je želja podgane, da bi imela sposobnost smeha. A bog ji ni hotel ustreči. Po dolgem prigovarjanju pa ji je le obljubil, da se bo lahko smejala takrat, ko se bo z njo pod zemljo smejala še neko drugo živo bitje.

Tretji del romana predstavlja jo kratke, skoraj otroške pesmi, ki so se naenkrat pojavile na spletu in razkrivajo detajle iz življenja punčke, ki živi pod zemljo skupaj s podgano, občasno prihaja k njej le posiljevalec. Avtor pesmi je neznan.

Četrty del se odvija v prihodnosti, ko antropologinja odkriva izvor mita *O deklici in podgani*. Ne glede na brazgotine, ki jih na generacijah pustijo tako travmatične izkušnje, kot je bila druga svetovna vojna, ni nikakršne garancije, da se dogodki ne bodo v prihodnosti še kdaj ponovili. Skušaj odkriti, kaj se je za mitom v resnici dogajalo.

V tem delu se naša dramatisacija razlikuje od knjige, saj smo jo skušali narediti atraktivnejšo za gledališče. V dramatisaciji je svet v prihodnosti še bolj poneumljen in primitiven kot danes, vse služi le zabavi. Resničnostni šovi postanejo še bolj groteskni, svet je popolnoma globaliziran. Mit o deklici

in podgani je prisoten vsepovsod – od zabaviščnih parkov, kjer Miki Miško zamenja Miki Podgana, do vizualnih podob deklice in podgane, prisotnih vsepovsod, računalniških igrice... Mit je narobe razumljen in zlorabljen v prazni družbi brez vsakršnih vrednot.

Zadnji del romana predstavlja dnevnik duhovnika iz časa druge svetovne vojne, ki je rešil deklico. Ko ji je skušal vrniti govor in upanje v življenje, je sam ob njeni zgodbi izgubil upanje in vero v Boga.

Roman je pisan z mešanjem tradicionalnih stilov – proze, pesmi in dnevniških zapiskov. Je unikatno delo o holokavstu, ker se namesto na holokavst in genocid osredotoča na dejanje spomina, našega razumevanja preteklosti in vpliva tega na obnašanje v prihodnosti. Osrednja

Kakšen je namen pripovedovanja zgodb – ali res osvobodijo tistega, ki jih pripoveduje?

tema romana je spomin in motiv prenašanja ter ohranjanja spomina na naslednje generacije.

Prva generacija Judov, ki so preživeli drugo svetovno vojno in so se preselili v Izrael, je s težavo govorila o svojih izkušnjah, druga generacija, ki je bila že rojena v Izraelu, je s težavo poslušala o grozotah druge svetovne vojne, tretja

generacija pa se že s težavo spominja. Travmatične dogodke človek pogosto potisne globoko v spomin in jih celo »pozabi«, če je dovolj majhen, ko je imel težko življenjsko preizkušnjo. Babica, ki nedvomno trpi za posttravmatsko motnjo, se ne zmore odpreti. Travmatični dogodki se ji vračajo in jih ni sposobna ubesediti. Tragičnost izgube staršev, preživetje druge svetovne vojne v osamljenosti pod zemljo in spolna zloraba so jo zaznamovali za vse življenje. Ker zgodbe ne zmore ubesediti kot linearne pripovedi, vendar lahko domnevamo, da je prav ona avtorica pesmi, ki se pojavijo na spletu, je tudi kasnejša interpretacija celotne legende *O deklici in podgani* razumljena napačno.

V svetu, ki je zasičen z lažnimi novicami, kjer je informacij o vsem preveč in kjer ljudje vedno težje razberejo pravi smisel stvari, se bo marsikaj interpretiralo napačno.

Drama *O deklici in podgani* je zgodba o preživetju, spominu, krutosti, razumevanju in napačnem razumevanju, ki z različnih zornih kotov prikazuje problematiko holokavsta na najbolj ranljivih – na otrocih. Edini način, da se tako strahotni dogodki ne ponovijo, je, da jih ohranjamo v spominu in o njih spregovorimo tudi na odru.

Roman *In podgana se je smejala* je bil preveden v angleščino, nemščino, italijanščino, poljščino in romunščino.

Za svoje delo je Nava Semel prejela več nagrad: izraelsko državno nagrado (Israeli Prime Minister's Award) za literaturo leta 1996, nagrado za žensko pisateljico Mediterana (Women Writers of Mediterranean award) v Franciji leta 1994 in nagrado ženska leta za področje literature mesta Tel Aviv leta 2007.

Literatura in viri

<https://www.navasemel.com/en/books/and-the-rat-laughed-3>

https://www.ithl.org.il/page_13245

<https://www.juedische-allgemeine.de/israel/regeln-des-erinnerns/>

<https://rememberwomen.org/Events/2014/learning-about-the-holocaust-through-the-arts.html>

<https://www.screendaily.com/news/notebook-director-returning-to-holocaust/5070261.article?blocktitle=MORE-TOP-NEWS&contentID=40294>

http://www.largeprintreviews.com/ns_therat.html

<https://www.drustvo-dnk.si/images/publikacije/2017-preprecevanjeinprepoznavanjespolnihzlorabotrok.pdf>

Zlokovič, Jasminka, Dobrnjič Dečman Olga: *Zaprte oči ne vidijo zla: trpinčenje, zanemarjanje in spolna zloraba otrok – odgovornost družbe, družbe in šole*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo, Ljubljana, 2007.

Lučka Počkaj, Eva Stražar

Andrej Murenc

Lučka Počkaj, Jagoda

Breda Jelen Sobočan MRTVA ZA SVET...

*Čas ne zdravi ran, jih samo prekrije
in jih spremeni v skrivnost.*

Nekoč je živela majhna deklica, ki je rasla v običajnem domu, z običajnimi starši, ki so jo imeli radi. Imela je punčko, do katere je bila sočutna. Skrbelo jo je, da bi se punčka utegnila zadušiti pod blazino, zato se ji je opravičila. Preprost dom. Preprost čas. Preprosta ljubezen. Kakšen je svet, da se je zgodba, ki se je tako dobro začela, sprevrgla v eno samo trpljenje?

Kako naj si majhna deklica razloži, zakaj je bila zapuščena? Zakaj se je znašla v svetu, polnem okrutnosti, brezbržnosti, sovraštva? Kako naj razume ljudi, ki jo obdajajo? Kruto družino brez občutka za živo bitje? Ni več ljubljen otrok, postala je predmet. Prinašala je denar. Njeno otroško telesce je bilo deležno nepredstavljivega trpljenja, vdorov, nasilja.

Drama govori o travmi, za katero se zdi, da je ni mogoče preživeti. Kako močna je morala biti notranja struktura deklice, da je v vseh situacijah neznosne zapustitve in neprestane grožnje, nehumane zlorabe našla moč za preživetje, našla bitje, s katerim se je povezala, se k njemu zatekla!

Posameznik v dobrih najzgodnejših odnosih razvije trdoživost, ki mu precej poveča odpornost na stres. Zdrav odnos omogoči, da njegov živčni sistem odreagira bolj stabilno ali stabilnost hitreje

vzpostavi. Tako se iz varne nege pri otroku ustvari možnost za imaginacijo, razmišljanje in odnos. Naj bo podgana živa ali namišljena, deklici je dala zatočišče, toplino, ki se je spominjala iz odnosov s starši. Ti so jo v najboljši veri predali ljudem, za katere so upali, da imajo sočutje do sočloveka, do otroka.

Ko otrok ni več živo bitje, ko je le Judinja, ki jo lahko izkoristiš, veš, da je svet stopil s tečajev... Družba je mrtva.

Z oddajo so jo obvarovali pred smrtjo. Sami se namreč niso vrnili. Ampak v jami je bila sama. Otrpnila je in se zatekla v bližino z drugim bitjem, iskala zavetje in navezanost. Od groze, izolacije, zlorabe je izgubila glas, izgubila je besede. Otroški del babice jima, očetu in mami, seveda, to zapustitev močno zameri. Z grenkobo izreče spoznanje zapuščenega otroka, da odrasli lažejo. Majhen otrok v njej ne more razumeti njune odločitve. Doživlja jo kot izdajo. Ostala je brez občutka pripadanja, varnosti. Brez tega je težko vsakemu človeku, otrok pa brez odnosa ne more preživeti.

Ko otrok ni več živo bitje, ko je le Judinja, ki jo lahko izkoristiš, veš, da je svet stopil s tečajev... Družba je mrtva.

Deklica pa je preživela, naletela je na dobroto. Bila rešena. Duhovnik ji je na robu plazenja sveta v pekel ustvaril zatočišče, jo ubranil. S spoštovanjem je zrl v njene telesne in duševne rane. S starševsko skrbjo je bral njene strahove. Sprejemal je njene spomine, da se je otresla zemlje in vonja smrti, ki se je nase-lil vanjo. In spet je bila zapuščena. Upal je, da ji najdejo starše. Upal, da to, da je lahko zajokala, prinese, da se bo, mogoče, potem lahko tudi kdaj še smejala. Je upal. Vedel pa je, da bo po vsem prestanem, v velikem delu sebe ostala mrtva za svet...

Izjemno težka travma podira deklico babico navznoter in usodno posega v njene odnose. Ni pretoka izkušenj, ni pripovedi, ki bi jo pove-zala z drugimi ljudmi. Je ljubezen do vnukinje, a besede ne morejo steči. Tako ostajata ločeni, na robu neubesedljivega. Vnukinja tako romantizira predstavo o preživetju. Rada bi se polastila pomena in ve-ljave, ki ga ima preživetje holokavsta za njeno okolje. Odkrita vprašanja pa pri babici sprožajo preplavljenost s preteklostjo in disociacije. Njeno vedenje postane nenavadno. Ne mo-reta se slišati, ne sporazumeti... Prva generacija je imela težavo govoriti, najti besede; druga poslušati, držati težka čustva; tretja pa ima težavo razumeti in se spominjati holokavsta. V klimi se čutijo strah, grožnja, odpor, sram... Preskakuje zamrznitev, ustavitev in jeza. Jeza navzven in jeza

navznoter – sram preplavlja obe. Kaj čuti babica? Kaj pričakuje vnukinja? Razkorak je vse večji.

Šele kasnejši čas je žrtvi prinesel besede. Pesmi so izrazile svet otroka, kot je bil zanjo, zakopano, pomazano z vonjem zemlje, krompirja in smradu po Štefanu... Pojavljajo se besede bo-lečine, osamljenosti, zapustitve, izda-je vsega človeštva, besede trpljenja in spolnih vdorov, izgube dostojanstva za majhno deklico, ki je želela samo svojo mamico... Spomin na varnost, ki je je bila deležna, se je oblikoval v ime Stanek, jo ohranjal osmišlje-no v odnosu in jo s tem varoval pred obupom.

Štefan postane metafora. Mas-kulinizirano vedenje infantilnega mladeniča, ki je globoko sadisti-čen in brez morale, ki lahko deluje kot odrasel le skozi nasilen spolni akt, zdrobi usodo majhne deklice, Judinje. Zlit s staršema, že v času

Prva generacija je imela težavo govoriti, najti besede; druga poslušati, držati težka čustva; tretja pa ima težavo razumeti in se spominjati holokavsta.

zlorabe ostane nedotakljiv, je kri-vec, ki bo rehabilitiran krivde. Žrtev pa bo ostala žrtev. Zloraba bo pre-stopala v sprevrženo usgodbljanje. Nekoč v prihodnosti, popolnoma alienirani od resnice, bo Štefan žrtev

Eva Stražar, Manca Ogorevc

Jagoda, Lučka Počkaj

in deklica preganjalka... Tako delujejo slabo upovedane travme...

Holokavst je težko misliti! Holokavst je čas, ki se ga ni lahko spominjati! Preživele žrtve so starci, ki umirajo, vsi živi pa smo dediči spomina. Oporoka krvi nas zavezuje. Varovati moramo bolečo resnico o človeški nečlovečnosti. Skrbeti moramo, da se v kulturo, v mite prestavi nepotvorjena resnica o uničevanju, kot težka dediščina, ki nas varuje pred ponovitvijo. Ne eni strani je pritisk strahu pred resnico, na drugi pa nuja po poznavanju resnice!

Kaj je travma? Travma za posameznika ali skupnost nastopi, ko pride do nasilne prekinitve običajnega življenja. Nasilno je zaustavljen tok vsakdanjega. Sprožen je strah za preživetje. Posameznik ali njegov bližnji se znajde v okoliščinah, ki so nevzdržne. Je napad na meje, na telesno, čustveno ali duhovno celovitost. Na travmo se odzivamo različno, obenem pa precej podobno in predvidljivo. Naš živčni sistem se odziva na grožnjo po nekaj predvpisanih scenarijih. Organizem poskusi z bojem ali begom. Če pa je soočen z brezizhodnostjo, poskusi s skrajnim poskusom preživetja – s hipno zaustavitvijo življenjskih funkcij, s kolapsom, navidezno smrtjo, z zamrznitvijo, paralizo. Če je dovolj hudo, mu ta reakcija omogoči blažje umiranje.

Kako deluje travmatični dogodek na možgane? Doživljanje je ob travmatičnem dogodku močno

preplavljeno z vtisi. Senzorični aparat prinaša množico neugodnih občutkov. Ti s tako intenzivnostjo pritisnejo na možgane, da ti ne zmorejo procesirati vtoka senzacij, občutkov, čustev. Vhodne izkušnje se zataknejo v ozkem grlu nevroloških struktur. V možganih imamo območje, ki sestavlja vstopne elemente izkušnje, ki jih posredujejo čutila, jih med seboj pomeša in spoji v skupno izkustvo trenutka. Travma pa posamezniku povzroči tako trpljenje, strah in grozo, da bi spojitev in polno spoznanje dogodka preseгла kapacitete biološke pa tudi psihološke in duhovne vzdržljivosti. Biološka nezmožnost integracije ponudi psihološkemu aparatu kratkotrajno in za obdobje travme edino možno preživetje. Dolgoročno pa ta fragmentirana, neintegrirana gmota izkustev prepreči spominjanje in onemogoči procesiranje v višjih kognitivnih in emocionalnih območjih – predelavo. Cena za preživetje bo tako dolgoročno izjemno visoka. Posameznik po akutni ali kronični – odnosni travmi bo drug človek, kot bi bil brez nje. Za vedno bo izginila lahkotnost, občutek pripadanja. Dokler ne prede-la travme, bo mrtev za svet.

Za nastanek resnih posledic travme pa ni nujno, da posameznik doživi tako hudo stvar, kot je vojna, holokavst, spolna zloraba, fizično nasilje, naravna nesreča, dovolj je, da ima dovolj nesenzibilne starše, ki nimajo dostopa do občutkov, starše, ki ne čutijo notranjega sveta

svojega otroka. Taki starši puščajo otroka jokati, puščajo ga samega v situacijah, ko majhen (in večji) otrok potrebuje bližnjega, da se k njemu zateče, da se ob njem potolaži, si nabere moči, samozaupanja, načinov reševanja in veščin za soočanje s trpljenjem, strahom, negotovostjo. Odnos je za otroka potreba! Življenjska nuja je biti navezan in imeti dovolj varen odnos, da v njem od rojstva razvija svoj pristi del sebe. Razvojna odnosna travma je ena od najhujših oblik travme. Če traja dolgo in je dovolj hudo, uvede kot psihološko obrambo psihološko paralizo – disociacijo. Trajno poškoduje posameznika in mu preprečuje, da bi prišel v pristi stik s seboj, soljudmi in živel dobro življenje, smiselno in prilagojeno okoliščinam. In nikakor ne more razumeti, zakaj se mu vedno znova dogajajo prekinitve odnosa.

Kako se lotiti travme? Težko! Tendanca nezavednega pri nas ljudeh je, da odrinemo neprijetne, težke vsebine. Izziv je, kako se približati tej izkušnji. Ljudje zares nismo naklonjeni, da bi pošteno in z dobroto pogledali v bolečine bližnjika. Radi pletemo svoje zgodbe, svoje rešitve, razlage, predpostavke in predsodke. Ko smo v območju travme, moramo zelo dobro ohranjati meje osebnosti in le dobra diferenciacija, spoznanje, da je ta izkušnja nekaj, kar pripada drugemu, lahko omogoči, da razvijemo toplino in sočutje nekoga, ki je priča. Kako govoriti z žrtvijo?

Travmatiziran je le določen del človeka. Pri razvojni travmi le otroški del osebnosti, ne pa odrasli. Pomembno je, da z žrtvijo govorimo spoštljivo, primerno letom, kot z nekom s travmo. Ga ne infantiliziramo! Če ga pomilujemo na način, ki mu odvzema občutek upoštevanosti, če ga pokroviteljsko podcenjujoče obravnavamo, bomo izgubili stik s travmatiziranim delom osebnosti. Treba je zdraviti, kar se je zgodilo, ne pa tistega, kaj je z njim 'narobe'.

Kako povedati o travmi? Spomin ostane globoko fragmentiran, zato žrtev zares težko pove svojo zgodbo. Ko pripoveduje, lahko izpostavi le pripoved 'za javnost', ki se samo po koščkih dotika dogodka. Pravi utelešen spomin na dogodek pa ostaja težko dosegljiv besedni predelavi. Ko se žrtev približa 'spominu', ki (še) ni spomin, zdrsne v preteklost. Utihne, pogled postane neobičajen, mimika otrpne, telo se skrči, kot da doživlja bolečine, srce poskoči ali se ustavi, žrtev disociira od sedanjosti, prekine stik z zunanjim svetom, poslušalec izgine iz zavesti, čuti so preusmerjeni navznoter. Žrtev spet čuti, vidi, voha, sliši, okuša travmo... Tak utelešen spomin, tako nepovezan, zamrznjen, razdrobljen v čute in fragmente, je stalna notranja grožnja, nepretrgoma straši od znotraj. Resnična pomoč je, če to stalno prisotnost, to zamrznjenost travme, pretvorimo v spominjanje, v besede, v socialno povezanost. Le ob drugem

žrtev najde varnost, da se počasi povežejo boleči elementi, se izrečejo, pretvorijo v pripoved, v pesem, v dotik dveh, kjer drugi zdrži njegovo bolečino. S tem se telo reši ponavljanja. Um sprejme dogodek, kot je bil, in ga umesti, končno, v preteklost. V nekaj, kar je mimo, kar ne grozi več, kar se ne bo ponavljalo...

Kako se spominjamo travme? V najstarejših območjih možganov, najgloblje v plazilskih ostankih našega uma, bo ostal travmatski spomin – nedosegljiv mišljenju. Travma ostaja globoko zakopana v telo. Žrtev se odzove z avtomatiziranim telesnim in socialnim odmikom. Vrne se nazaj, v strah, v vonj in okus, v dihanje in utripanje srca. Tako se je za žrtev prekinil tok časa, posameznika je ustavil v travmatskem času. Neštete stvari sprožajo podoživljanje. Živeti v travmatiziranem telesu je resen izziv. Trpljenje je spet tu – ne kot spomin, tu je kot ponovitev iste bolečine. Znanstveniki so dokazali, da se flashbacki procesirajo na istih senzoričnih vstopnih nevrnalnih točkah kot ob doživljanju in ne predelano, kot spomin. Se ne spominjajo. Ponovno boli!

Kako razumeti čustva travmatiziranega? Če razmišljamo psihološko, lahko razumemo, da je šok, ki je nastal, predhodnik dolgotrajnega, pogosto neuspešnega žalovanja. Žrtev se počuti sama, izolirana, nepovezana s svetom in ljudmi. Psihološko žrtve se zaklene v težke čustvene procese, kjer se izmenjujejo, ali še pogosteje

bivajo sočasno, težka čustva: strah, groza, nemoč, vznemirjenje, jeza, krivda, sram, obžalovanje... vse do grenkobe, cinizma, obupa, zame-re, pesimizma...

Jeza je čustvo, ki obrnjeno navzven ali navznoter postopoma postaja močna ostalina preživete travme.

Kaj je travma? Travma za posameznika ali skupnost nastopi, ko pride do nasilne prekinitve običajnega življenja.

Postane kronična posledica. Dolgotrajna jeza uničuje življenje. Žrtev ne more naprej, ne more vzpostaviti bolj zadovoljnega in ljubeznivega doživljanja sedanjosti.

Veliko zamrznjeno vprašanje notranjega sveta žrtve je tudi krivda. Mlajša kot je, bolj kot je travma odnosna, bolj krivi žrtev samo sebe. Šele predelava travme pa jo pelje na dolgo in težko pot od izgube, ki jo je doživela, do spoznanja o sebi, o svetu.

Travma in sedanjost: Travmatizirani ima nevrološki aparat, ki je poškodovan. Posledica travme je, da žrtev 'ne čuti', da ni povezana s svojimi občutki. Kdor pa ne čuti, ne more biti dobro pripravljen na soočanje s sedanjostjo. In ostane brez možnosti, da se ga dotaknejo radosti in ljubezen. Tako pretrgana vez s sedanjim doživljanjem žrtvi na mnogih območjih Sebe onemogoča polno

Lučka Počkaj, Eva Stražar, Manca Ogorevc, Andrej Murenc

Eva Stražar

in zadovoljujočo doživljanje sedanjosti. Tako je 'neozdravljiv', dokler ne opusti obramb, dokler se ne stali njegov strah, bolečina in se preteklost ne pretvori v spomin...

Travma pa presenetljivo poseže v prihodnost. Ljudje smo iskalci smisla. Moramo najti smiselno razlago, zakaj se nam je nekaj pripetilo. Tudi predelovanje travme zahteva to isto. Najti smisel, pomeni, da žrtev lahko spusti preteklost in najde pomiritev, odpusti. Če s predelavo travme pomagamo preživelemu najti smisel za trpljenje, mogoče preprečimo samomor. Samomor je dejanje obupa, ko nekdo ne vidi več nobenega drugega izhoda. Travma je žrtvi popolnoma odvzela občutek, da ima kakršen koli vpliv. Šele odpuščanje ji ga vrne. Odpuščanje pa je najtežji del predelave travme. A je mogoče odpustiti? Kaj? Komu? Do katere mere? Univerzalnih odgovorov ni... Terapija poskuša priti do točke, ko preživeli odpusti vsaj sebi. Da ni kriv, da je postal žrtev. Da ni nevreden ljubezni, življenja...

Ljudje, ki preživijo telesne travme, mnogo lažje najdejo smisel kot tisti, ki so bili izpostavljeni odnosnim travmam. Čustvena travma je popolno porušenje zaupanja. Spolni napad je najgloblji možni napad na sočloveka, je grožnja življenju, huda travma telesa in človeškega dostojanstva. Je ultimativno nasilje in vsebuje tudi kulturni in socialni kontekst sovraštva. Paradokсно je, da ljudje težko z empatijo in sočutjem pristopajo k žrtvam

spolne travme. Skrivnost, stigma, izogibanje odprtemu pogovoru o spolnih napadih potiska te, žal neredke, travmatične dogodke v območja tabuja. Travme pa se ne da utišati. Če nima

Za nastanek resnih posledic travme ni nujno, da posameznik doživi tako hudo stvar, kot je vojna, dovolj je, da ima nesenzibilne starše, ki ne čutijo notranjega sveta svojega otroka.

besed, se pojavlja v ravnanjih, postopkih, dejanjih. Ostane nerazumljiva in nejasna. Taka se iz roda v rod ponavlja, preobrača, sprevača...

Zakaj se spominjati? Znotraj posameznika in znotraj družbe se postavita ena proti drugi potreba po 'pozabljanju', da bi preživeli, in potreba po spominjanju, da se ne bi ponovilo. Samo pripovedovanje, klesanje besed iz telesa, omogoči oboje, preživetje in spominjanje! Imeti pričo svojega trpljenja prinese polno vrnitev v živi svet, med ljudi. Šele ko žrtev na obrazu drugega vidi globoko človeško sočutje, lahko postane usmiljena do same sebe. Ko v pogledu drugega ni obsojanja, se žrtev osvobodi občutkov krivde. Priča prevzame del travme! Sama sicer izgubi iluzije, približa pa se resnični naravi sveta.

Zakaj je travma 'neozdravljiva'? Zgodovina človeštva je polna travm – osebne, razvojne – odnosne, rasne, spolne, ekonomske travme se nam kopičijo iz roda v rod. Mogoče se ljudje ne moremo premakniti bližje k humanosti ravno zaradi velike množice travm, ki so jih bili deležni naši predniki. Preživeta travma se bo naselila v naše meso. Prek epigenetsko zakodiranih prenosov se bo vpela celo v genetski material in prešla na nove generacije. Vnuki bodo plačevali za bolečine, ki so bile povzročene njihovim starim staršem. Vojne in kolektivno nasilje so tiste nerazrešene okoliščine, ki delujejo na posameznika in na celotno družbo. Ne končajo se s koncem nasilja. Žal to ni v naravi travme. Vse okrog nas so fragmenti trpljenja v potlačeni in popačenih zgodbah in kulturoloških metaforah. Takih koščkov, mitov, ne smemo gledati izolirano. So del konteksta družbe. Ta ponavlja in posredno travmatizira svoje pripadnike. Tiho in zaradi 'normalnosti dogajanj' teče to ponovno travmatiziranje nevidno za naše prepoznanje. Ne prepoznamo pomena medsebojnih vedenj, mitov, kulturoloških vzorcev. Ko smo del njih, ko iz njih čr-pamo in v njih prispevamo, utrjujemo travmatiziranje in upravičujemo bolj ali manj skrito nasilje, nečlovečnost.

Kako biti prisoten z nekom, je vprašanje sodobnega časa. Vse optimiziramo na par minut. Zahtevamo od soljudi, da so zgolj racionalna bitja.

Po drugi strani pa zabavna industrija izvljaba iz ljudi ekshibicionistično-vojeristična zadovoljstva, prežeta s krutostjo, posmehom in sramom...

'Čigavo travmo sedaj neuspešno predelujemo?' bi se lahko vprašali daleč v prihodnosti v TV-šovu ob tekmovanju na temo mita o deklici in podgani...

Čas, ki ga živimo, nas spreminja v stroje, v robote, neke vrste mašine, ki morajo dobro delovati. Kdo smo? Kaj počnemo? Kaj bomo pustili za seboj?

Breda Jelen Sobočan je psihiatrinja in psihoterapevtka. Preučuje medsebojne odnose, psihološke in družbene odzive na izzive življenja, zato se ukvarja predvsem s partnersko, družinsko, sistemsko in analitsko usmerjenimi oblikami terapije. Leta 2012 je izdala pesniško zbirko *Stekleni biseri besed*.

Lučka Počkaj, Manca Ogorevc, Eva Stražar

30

GLEDALIŠČE CELJE

31

IN PODGANA SE JE SMEJALA

PRVIČ V GLEDALIŠČU CELJE

ATEJ TUTTA

oblikovalec videa

Je umetnik in filmski ustvarjalec, ki živi in deluje v Benetkah. Magistriral je na Akademiji lepih umetnosti v Benetkah (Accademia di Belle Arti di Venezia), kjer je med letoma 2009 in 2014 poučeval kot izredni profesor. Na področju vizualnih umetnosti je razstavljal v Benetkah: *Qui e (non) altrove* (Maksimiljanov stolp) in Ljubljani: *Retorika – The Moment After* (Galerija Vžigalica). Deluje tudi kot kustos in oblikovalec v razstavnih projektih, kot so bili *Elaborare il lutto – Arte orfana della specie, For(w)art, Prof. Rodčenko* in *Fotografije iz Vchutemasa* (Benetke). Sodeloval je pri mednarodnih meddisciplinarnih projektih *Razdvojeni Bog – Divided God, arTVision* in soustanovil kolektiv Threshold. Na področju uprizoritvenih umetnosti sta se z umetnico Baro Kolenc z delom *Metamorfoze 3°: Retorika* uvrstila na 53. Theatertreffen v Berlinu. Z režiserjem Eduardom Milerjem je soustvaril predstave *Antigona, Teror, Pohujšanje v dolini šentflorjanski, Kazimir in Karolina* ter *Saloma*.

S koreografom Jeroenom Verbruggenom je nastal balet *Orfična himna*, oblikoval je tudi scenografijo in video za jubilejni *Balet 100*. Z režiserjem Vinkom Möderndorferjem je sodeloval pri predstavi *Kit na plaži* in operi *Samorog*.

NOVA ČLANICA GLEDALIŠČA CELJE

EVA STRAŽAR

igralka

Rojena je bila leta 1995 v Kopru. Po osnovni šoli je nadaljevala izobraževanje na dramsko-gledališki gimnaziji v Novi Gorici. Ob šoli je bila tudi aktivna članica Šentjakobskega gledališča v Ljubljani. Po maturi se je vpisala na AGRFT, kjer je študirala dramsko igro pod mentorstvom Borisa Ostana. Že v času študija je sodelovala v več profesionalnih projektih.

S predstavama *Idomenej* in *Se mi vsaj ni treba poljubljati* je diplomirala v študijskem letu 2018/19. Po diplomi se je vpisala na magisterij iz dramske igre. Med drugim sodeluje z SNG Drama Ljubljana, Mestnim gledališčem ljubljanskim, Dramo SNG Maribor in Lutkovnim gledališčem Maribor. Ponosna je na vlogo Mary Warren v *Lovu na čarovnice* Arthurja Millerja v režiji Janusza Kice in magistrski avtorski projekt o slovenski mitologiji *Žetev in kletev*, ki ga je zasnovala skupaj s sošolcem Urbanom Kuntaričem. S predstavo še zmeraj gostujeta po Sloveniji. Rada poje, piše, kuha, govori in skrbi za svoje številne rastline.

V vlogah Vnukinje in Minnie se bo prvič predstavila občinstvu Gledališča Celje.

URBAN KUNTARIČ

nagrada veliki plan

Naš igralec Urban Kuntarič je za vlogo Sebastijana v seriji *V imenu ljudstva* prejel nagrado veliki plan Društva DSI – Društva slovenskih avdiovizualnih igralcev. Iskreno čestitamo!

IN MEMORIAM CVETA MIRNIK 1951-2021

Cveta Mirnik, Richard Brinsley Sheridan: Šola za obrekovanje

V soboto, 15. maja, nas je nenadno in tiho zapustila odlična kostumografka in srčna prijateljica Cveta Mirnik. Brezskrbno otroštvo, domiselne igre, pohajkovanja po travnikih in odkrivanja skritih koticov narave na obronkih rojstnega kraja Žalca so napolnjevali njeno in našo mladost ter leta zorenja, ko je strastno in nepreklicno izbirala svojo prihodnost – biti kostumografka.

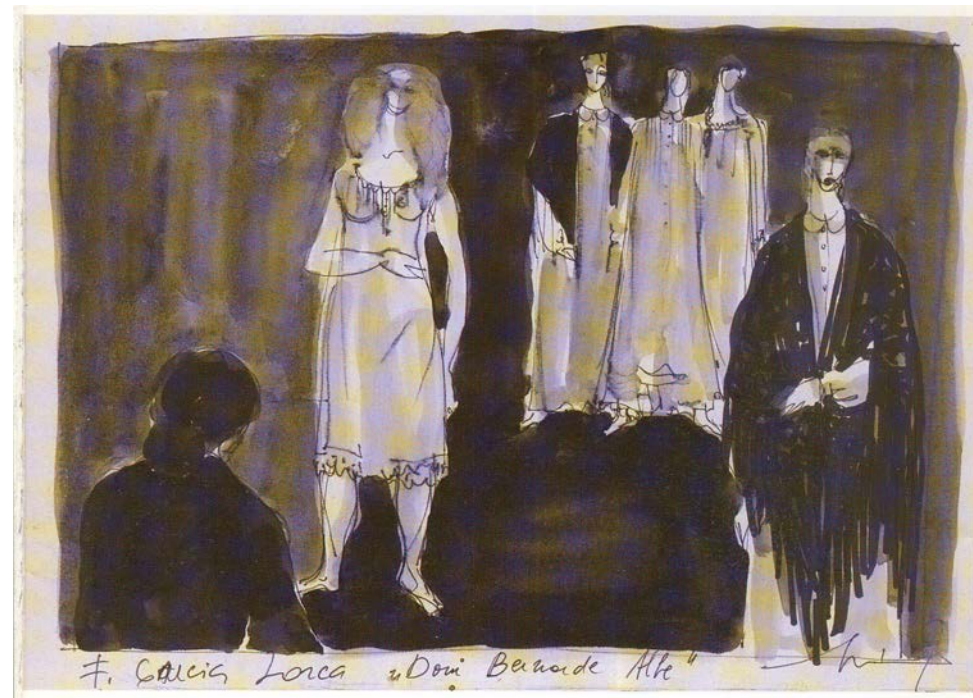
Osnovno šolo je obiskovala v Žalcu. Po končani srednji šoli za oblikovanje v Ljubljani (oddelek za modo) je nadaljevala študij na Akademiji uporabnih umetnosti v Beogradu, kjer je leta 1978 diplomirala na katedri za scenski kostum pri prof. Dušanu Ristiću. Njeno primarno ustvarjanje je bila gledališka kostumografija, pa tudi pri filmu je bila prisotna. Samostojno je opremila blizu petdeset predstav za Dramo SNG Maribor, Mestno gledališče ljubljansko, SNG Drama Ljubljana, Slovensko ljudsko gledališče Celje in Primorsko dramsko gledališče Nova Gorica. Že leta 1979 je bila dobitnica Borštnikove nagrade za kostumografijo v predstavi L. Pirandella *Kaj je resnica?* v izvedbi takratnega PDG Nova Gorica in leta 1985 za predstavo P. Turrinija *Meščani* v izvedbi Drame SNG Maribor. Samostojno je razstavljala v Žalcu, Celju in Mariboru, sicer pa so bila njena dela vključena na pomembne pregledne razstave gledališke scenografije in kostumografije v Beogradu (1979), Mariboru (1981), Pragi (1983) in Novem Sadu (1990). Največ je sodelovala z režiserji – Dušanom

Mlakarjem, Francijem Križajem, Marjanom Bevkom in Zvonetom Šedlbauerjem, s katerim je leta 2005 za SNG Drama Ljubljana pripravila svoje zadnje kostumografsko delo *Translacija* irskega dramatika Briana Friela. Bila je dolgoletna članica Društva oblikovalcev Slovenije.

Njeno kostumografsko delo je bilo vedno v tesnem dialogu z režiserjem in globoko vpeto v dramsko besedilo. Na tem presečišču se je njena ustvarjalna pozicija zazrla v notranje tkivo akterjev in v barvni ter oblikovni strukturi kostumov ujela strasti posameznih protagonistov in njihove usode potegnili v globino izraza.

A žal si usode ne izbiramo vedno sami. Pogosto je drugačna, bolj zagonetna, kot si želimo. In čeprav je ustvarjalnost Cvete Mirnik nedvoumno označena za izvirno, za likovno tenkočutno in psihološko večplastno, nagrajena z najvišjimi strokovnimi priznanji, je zadnjih šestnajst let ustvarjala le zase – za predstave, ki jih ni bilo. Tako so iz njene strasti po delu nastajale prave slikarske mojstrovine. Skrite izza odra. Nedotaknjene od življenja. Med njimi najdemo *Dom Bernarde Alba* F. Garcíe Lorce, Evripidove *Bakhantke* in radožive študije za muzikal *My Fair Lady* po igri *Pygmalion* G. B. Shawa ... Sijajne barvne skice, globoko čuteče do dramskih besedil in predane samoti – kot njeni tihi odhajajoči koraki.

— Alenka Domjan

Cveta Mirnik, Federico García Lorca: *Dom Bernarde Alba*

PRIPRAVLJAMO

Rok Vilčnik rokgre **PRAVI HEROJI**

režiser
Samo M. Strelec

premiera
septembra 2021

Rok Vilčnik rokgre je slovenski pisatelj, pesnik, dramatik, režiser, scenarist in dramaturg. Za svoje literarno ustvarjanje je med drugim prejel tri Grumove nagrade za najboljšo slovensko dramo, Glazerjevo listino za književnost in dve žlahtni komedijski peresi, drugič prav za šarfno komedijo *Pravi heroji*.

Pogrebna dejavnost je lahko v potrošniški družbi donosen posel in tega se dobro zaveda Ingemar Ferš, ki želi svoje privatno pokopališče v Mariboru »Večno razkošje« spreminiti v najbolj moderen grobarski resort v Evropi. Pokopališče morajo zaradi ureditve množičnega grobišča za domobrance preseliti na novo lokacijo, tam pa odkrijejo jamo,

šarfna komedija polno partizanskih
krstna uprizoritev kosti. Težaško delo
žlahtno ločevanja in selitve
komedijsko mora opraviti eno-
pero 2020 nogi Canek. Lačni
psi mu odnesejo
domobranske kosti,

zato se Ferš spomni, da bi v množično domobransko grobišče pač prenesli partizanske kosti, ki jih je Canek našel na novi lokaciji. »Kosti so kosti in ne ljudje, in zaradi njih je samo prepir,« pravi Ferš, »zato je čas, da jih zakopljemo.«

Avtohtona črna komedija *Pravi heroji* se brez dlake na jeziku loti mnogih nevralgičnih točk sodobne slovenske družbe – razprodaje državnega premoženja tujcem, divje privatizacije, nenehne delitve na naše

in vaše, nerazčiščenega odnosa do polpretekle zgodovine, izkoriščanja malega človeka, sumljivih poslov, podivjanega potrošništva, pohlepa po bogastvu in politike. Brez zadržkov smeši hlapčevski odnos do tujcev in manjvrednostni kompleks, ki ostaja ena temeljnih karakternih lastnosti

Pogrebna dejavnost je lahko v potrošniški družbi donosen posel.

našega naroda, razvrednotenje politične scene do te mere, da je lahko na oblasti vsak, ki si to zaželi.

Komedija, napisana v mariborskem pogovornem jeziku, skozi oči malega človeka, ki se bori za preživetje, postavlja ogledalo sodobni slovenski stvarnosti, kjer je vse naprodaj, kjer ni več jasno, kdo so rablji in kdo žrtve, kjer ustvarjanje dobička postaja bistvo našega bivanja in se na človeka gleda le še kot na strošek. Živ človek je breme, mrtvec lahko predstavlja dobiček.

Vilčnikovi dialogi so kruti in neznanstvo smešni, njihova resnica nas straši in hkrati spravlja v smeh. V absurdnih situacijah prepoznamo resničnost vsakdana. Njegovi liki so iz mesa in krvi, vsak se na svoj način, kot ve in zna, bori za svoj obstanek. Malemu človeku v krutosti vsakdana preostane le še, da verjame v superheroja in nas ob vsem tem še nasmeji do solz.

Small stage

Nava Semel AND THE RAT LAUGHED

צחוק של עכברוש

Drama

World premiere

Opening
3 September 2021

Translated and stage adapted by
TINA KOSI

Lyrics translated by
MILAN DEKLEVA

Director
YONATAN ESTERKIN

Dramaturg
TINA KOSI

Set Designer
URŠA VIDIC

Costume Designer
TINA BONČA

Composer and Vocal Coach
LEON FIRŠT

Language Consultant
JOŽE VOLK

Video Designer
ATEJ TUTTA

Lighting Designers
UROŠ GORJANC
IAN A. BROOKS
YONATAN ESTERKIN

Stage Manager and prompter
BREDA DEKLEVA

Lighting Master
UROŠ GORJANC

Sound Master
IAN A. BROOKS

Front-of-house Manager
DANI LES

Props Masters
MANJA VADLA, ROMAN GRDINA

Make-up Designers
MARJANA SUMRAK
ANDREJA VESELAK PAVLIČ

Cast

Priest, Professor
ANDREJ MURENC

Singer
JAGODA

Grandma, TV host
LUČKA POČKAJ

Granddaughter, Minnie
EVA STRAŽAR

Teacher, Y-mee
MANCA OGOREVC

Cast on video

Little girl
EVA STRAŽAR (sound)
BINA ROSA PEPERKO guest appearance (video)

Little girl's mother
MAŠA GROŠELJ

Little girl's father
LUKA BOKŠAN

Farmers's wife
BARBARA VIDOVIČ guest appearance

Farmer
DAVID ČEH (sound), ALJOŠA KOLTAK (video)

Štefan
JURE ŽAVBI guest appearance

Priest
ANDREJ MURENC

Tailor
MARIJA ŽIBRET

Seamstress
IVICA VODOVNIK

Wardrobe Masters
MELITA TROJAR
MOJCA PANIČ

Head of Construction
GREGOR PRAH

Assistant Technical Manager
RAJNHOLD JELEN

Technical Manager
ALEKSANDRA ŠTERN

Nava Semel (1954–2017) is considered one of the most successful and internationally acclaimed Israeli writers and playwrights. She authored twenty books. Her novels were translated into several languages and won many awards. Her most successful and critically acclaimed novel *And the Rat Laughed* was published in 2001. It was adapted into an opera libretto. As a play, it will be staged for the first time at the Celje Theatre.

And the Rat Laughed is a novel set in the past, present and future. A granddaughter is assigned a school project about Holocaust survivors. Her grandmother is a Holocaust survivor, so she visits the girl to tell her story. The grandmother is loath to remember those harrowing times and is unable to tell her granddaughter that her parents entrusted her at the age of five to a farmer's family who kept her imprisoned in an underground potato storage space. Her only company was a rat, and the farmer's grown-up son often raped her. The grandmother only manages to tell the story of the creation of the world, in which the rat demands the gift of laughter from God. The girl tries to present her project at school but misinterprets her grandmother's story due to a lack of information.

In the central part of the play, poetry appears online, uncovering the chaotic, upside-down world of a child hidden in the dark. This website becomes the basis for the popular

myth of The Girl and the Rat. The future is depicted in a television show, where it turns out that humanity has become trivialized to the extreme.

The stage adaptation is framed by the story of a priest who takes in a child during wartime. In his efforts to restore the girl's speech, hope and faith in God and humanity, he realises that he himself has lost all of these.

And the Rat Laughed is a play about one of the worst crimes in the 20th century – the Holocaust. By means of a heart-breaking story of a child, it explores how memory becomes a story and how history gradually turns into a myth.

SPONZORJI IN PARTNERJI V SEZONI 2021/22

glavni medijski
pokrovitelj

VEČER

generalni radijski
pokrovitelj

ŠTAJERSKIVAL
radio mlajega srca

partnerji

citycenter
Vse najboljše

televizija celje

mediaspeed

 SVET KNJIGE

Alpina

Artoptika

Broadway NYC Fashion

Caffe studio

Lekarna Apoteka pri teatru

Mladinska knjiga Celje

Osrednja knjižnica Celje

Pekarna Geršak

Turistično informacijski
center Celje

Z vašo pomočjo smo še uspešnejši. Hvala!

Gledališki list

letnik 71, sezona 2021/22
številka 1

izdajatelj
SLOVENSKO LJUDSKO
GLEDALIŠČE CELJE

za izdajatelja
MAG. TINA KOSI

urednica
ALJA PREDAN

lektor
JOŽE VOLK

fotografi
JAKA BABNIK
(fotografije z vaje)

ATEJ TUTTA
(str. 33)

TEJA MIHOLIČ
(str. 35)

KSAVER ŠINKAR
(str. 37)

oblikovalca
ANJA DELBELLO
in ALJAŽ VESEL / AA
avtor črkovnih vrst
FLORIAN RUNGE

